

УТИЦАЈ СЕМИЛИНГВИЗМА НА СИНТАКСИЧКИ РАЗВОЈ РОМСКЕ ДЕЦЕ МЛАЂЕГ ШКОЛСКОГ УЗРАСТА*

Виолета Несћоров¹, Славица Голубовић², Зорка Кашић²

¹ПУ „Савски венац“ - вртић „Венчић“, Београд

²Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију,
Универзитет у Београду

Тешкоће које праће јоворно-језички развој код деце ромске националности у великој мери лимитирају деце у образовању и васпитању и захтевају посебан третман и подршку. Тако у пракси срећемо децу ромске националности којој је због семингвизма јоворно-језички развој ограничен.

Спроведено истраживање је имало за циљ да утврди утицај семингвизма на синтаксички развој ромске деце млађе школског узраста. Истраживање је спроведено на територији Београда, у две основне школе. Узорак су чиниле две групе деце групе и треће разреда основне школе: експерименталну групу коју су чинила деца ромске националности (N=42) и контролну групу коју су чинила деца неромске националности (N=37). У истраживању је коришћен инструмент Језички корпус за процену компетенције у остваривању комуникативне реченице (Кашић, 1999).

На основу анализе добијених резултата закључили смо да постоје велике разлике у пошћитнућу између деце експерименталне и контролне групе, што се може објаснити, пре свега, присуством семингвизма. Деца ромске националности имају статистички значајно мање пошћитнуће у односу на децу контролне групе. Синтаксичка конструкција у којој се секундарни делови комуникативне реченице изражавају зависном клаузом, разумевање синтаксичких конструкција и разумевање значења граматичких структура је за децу ромске националности представљало посебан проблем.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: *семингвизам, синтаксички развој, ромска деца*

---

* Рад је реализован у оквиру пројекта ОИ 178027 и ОИ 178002, које финансира Министарство просвете и науке Републике Србије.

Двојезични говорни развој

Двојезичност (*билингвизам*, *lat. bilinguis*) је способност појединца, групе или народа да се служи са два језика без видљиве веће склоности за један од њих. Први језик (језик на којем дете започиње своју говорну комуникацију) и матерњи (језик етничке заједнице којој појединац припада) не морају бити исти, иако то најчешће јесу.

Рани *билингвизам* је усвајање оба језика до четврте године, а касни *билингвизам* усвајање другог језика после четврте године живота. *Симетрични билингвизам* означава подједнако познавање оба језика, док *асиметричан* означава слабије познавање другог језика (*пасивни билингвизам* и *нерецесивни билингвизам*).

Билингвизам се диференцира и на *социјални* или *грушевени* који обухвата неку друштвену групу на одређеном простору и индивидуални, који представља појединачне изоловане појаве.

С обзиром на значај и утицај двојезичности на когнитивни развој и школски успех, Cummins & Swain, 1986 (према Cummins 2000) је разрадио две хипотезе: *хијотеза прага* и *хијотезу о развојној међузависности*.

Хијотеза прага тврди да постоји одређени праг у језичком знању који појединац мора достићи да би позитиван утицај на образовање и когнитивни развој постао могућ. Он постулира постојање два различита критична нивоа од којих први назива ниским прагом, а други високим прагом. Ниски праг подразумева критичну границу испод које је недовољно познавање језика, док високи праг означава добру језичку развијеност, уобичајену за једнојезичне особе. Зато ниски праг мора бити премашен да би се избегли негативни утицаји двојезичности на школовање и когнитивни развој. Ако и први и други језик не прелазе ниски праг, настаје тзв. *семилингвизам* или *полужезичност*. Hansegard (1968), према Miller N. (2014), је дефинисао *семилингвизам* или *полужезичност* као функционисање на оба језика, а да право језичко знање није постигнуто ни на једном језику. Дете тада не влада компетентно ни матерњим ни другим језиком, па је и утицај *семилингвизма* на сазнајни развој негативан.

Ако дете које живи у двојезичној ситуацији испољава сметње у развоју говора, тада је потребно одлучити се само за један језик, онај на коме ће се дете школовати. Такође, таквим дететом се треба много бавити, разговарати са њим, своје исказе треба прилагодити његовим говорним могућностима и не треба му се обраћати предугим реченицама пуним неразумљивих речи и непознатих израза. Што је његов говор слабије развијен, то и наш говор треба да буде једноставнији, реченице краће, а речи познатије, и с времена на време питањима проверити да ли је дете разумело оно што му се говори. Добро је да такво дете

буде укључено у дечији вртић где ће имати више подстицаја за говор (Голубовић, 1998, 2012).

Семилингвизам код ромске деце

Ромска деца, припадници наше најсиромашније националне мањине, јесу деца којој је потребна посебна друштвена подршка. Један од разлога због којих су ова деца сврстана у категорију деце с посебним потребама лежи и у њиховим slabим образовним постигнућима. Највећи број деце која су започела основно школовање, школу напушта пре него што заврши четврти разред» (УНИЦЕФ, 2001).

Деца припадника националних мањина налазе се у ситуацији *двојезичности*. Таква ситуација у нормалним условима може деловати стимулативно на способност учења страног (другог) језика. Међутим, код ромске деце којој се у доба говорног развоја не посвећује довољно времена и пажње, *семилингвизам* представља додатан проблем у развоју говора. Говорни развој такве деце биће успорен и сиромашан. Та деца ће имати сметње у учењу у оба језика. Због специфичних социо-културних животних услова код деце ромске националности ова ситуација је уобичајена и забрињавајућа (Несторов В., 2012).

Ромска популација је највећа социјално-етничка група недовољно присутна у образовању. Низак образовни ниво утиче на материјалну позицију и квалитет свих аспеката живота Рома. Недовољно познавање већинског, српског, језика један је од најчешће навођених разлога за овако лош образовни положај ромске популације.

Процес инклузије Рома у друштво је спор и мукотрпан процес. Са једне стране су мере које спроводи друштво да се процес инклузије Рома успешно спроведе а са друге стране су фактори који коче инклузију ове националне мањине, фактори који се налазе у ромској заједници, као и фактори у заједници која их окружује, односно у већинском, неромском становништву. Фактори који отежавају инклузију Рома у друштво и који потичу од самих Рома су превасходно недовољно познавање српског језика, односно *двосјрука полујезичности* или *семилингвизам* што је недопустиво јер је учење већинског језика један од основних предуслова за укључивање мањинске групе у друштвене токове који је окружују у целом свету. Непознавање језика ствара проблеме у образовању што има несагледиве последице.

Ромско дете осим непознавања језика има и следеће препреке:

- непознавање културних норми које се одражавају на понашање у школи и интеракцију са другом децом;

- неадекватне навике исхране;
- дисфункционалне породичне околности;
- здравствени проблеми;
- нередовно похађање предшколских програма и школе;
- каснији почетак школовања .

Улагањем у програме инклузије ромске деце у друштво и укључивањем у вртић и предшколско васпитање и образовање ромско дете ће научити српски језик и стећи искуство и знање, због чега ће дете имати користи у смислу бољег успеха у основној и средњој школи. Ако се посматра још даље, захваљујући бољем успеху у образовању оствариће се и веће могућности за запошљавање, већу продуктивност и већи животни стандард. Захваљујући томе целокупно друштво има корист јер се избегава ризик да ромско дете, једног дана постане терет држави и буџету за пружање здравствених и социјалних услуга (Несторов В., 2011).

У раду са ромском децом млађег школског узраста врло је важна сарадња са родитељима, породицом, која може бити отежана због културних специфичности, недостатка образовања, сиромаштва, сиромаштва језика и других баријера. Могуће је да постоје ромска деца која поред непознавања језика имају друге проблеме који им отежавају учење, као што су сметње у учењу, сметње у развоју. Успешна едукација ромске деце захтева тимски рад логопеда, лекара, психолога, педагога и наставника. Потребно је у систем образовања обавезно укључивати, како ромске дечаке, тако и девојчице. На овај начин у будућности се подиже статус ромских жена и умањује се неједнакост између полова. Укључивањем ромске деце у систем васпитања и образовања постиже се већа друштвена праведност, а код саме деце се повећава самопоштовање и мотивација. Тиме Роми стичу способност боље и успешније друштвене комуникације, чиме ће и процес њихове инклузије у друштво бити успешнији. Значи, имплементација програма раног учења српског језика и образовање Рома ће дугорочно посматрано довести до велике користи не само за Роме, већ и за целокупно друштво и зато образовање и инклузија Рома, треба да буде интегрални део стратегије сваке земље.

Семилинвизам има врло значајан утицај на ток језичког развоја ромске деце, на друштвени положај Рома и могућност њихове грађанске еманципације.

Синтаксички развој

О функционисању синтаксичког нивоа језичке структуре може се са сигурношћу говорити тек када већ функционишу остали нивои: фо-

нетско- фонолошки, морфолошки, лексички и семантички. Да би продуковало основну синтаксичку јединицу, у којој је језичким средствима нека ситуација приписана неком појму, дете мора имати фонолошку компетенцију (способност за одабир одређене комбинације фонема које ће конкретно артикулисати на овај или онај начин), морфолошку компетенцију (способност за одабир овог или оног облика речи којим се изражава одређена граматичка категорија) и лексичко- семантичку компетенцију - способност за избор одговарајућих лексема којима је придружено значење (Кашић З., Борота В., 2003).

Синтакса детерминише организацију речи у фразе и реченице (Goodluck, 1990). Она одређује поредак речи, организацију реченице и везе између речи и осталих реченичких конституената и одређује које су комбинације речи прихватљиве или граматичне, а које то нису. Процес синтаксичког развоја детета одражава се и остварује кроз језичку комбинаторику тј. стварање и креирање реченице у процесу активне вербалне комуникације детета са средином. Максимална постигнућа у сазревању синтаксичког подсистема језика на бази биолошког капацитета, деца постижу у периоду од две до четири године старости. После тога овај капацитет постепено опада све до младалачког доба .

Познато је пет степени сазревања способности комбиновања и уређивања вербалног исказа где први степен почиње са две речи као стојерске конструкције говорне класе (мост од речи до фраза и реченица), па до петог степена када се јављају трансформације. Дете користи комбинације генеративних правила и савладава поступак формулисања различитих типова реченица пратећи нормалан редослед речи који одрасли користе у дужим реченицама, што указује да су деца „осетљива“ на редослед речи у матерњим језику. Ретко се дешава да деца понављају два пута исту реч. У временском размаку од два до три месеца у току треће године живота дете остварује велики напредак у употреби трансформација. Брзина напретка опада тако да у трећој години користе реченицу од просечно четири речи док је у осмој години у употреби реченица од највише седам до осам речи (Керамитчиевски, 1990).

Смисаона целина исказа представља оквир подједнаких вредности без обзира на дужину исказа (од једне до већег броја речи), док је средња дужина исказа поуздан показатељ језичког развоја.

Рани школски узраст је време наглог проширивања језичке компетенције у оквиру граматичког нивоа језичке структуре (Кашић, 2002). Усвајање сложенијих граматичких конструкција наставља се током раних школских година. Око седме године почињу се јављати суптилнији облици веза у реченици, пошто се употребљавају речи попут »стварно»,

«мада», «ипак» и (у каснијем узрасту) «на пример», «у ствари» и «наравно». Деца почињу да распознају различита дубинска значења за реченице које исто изгледају. Учвршћују своју свест о томе како реченице могу имати исто значење иако изгледају сасвим различито. Усвајање појединих типова конструкција одвија се и током десете и једанаесте године живота (Кристал, Д. 1996).

У току раног школског узраста, проширује се језичка компетенција у разумевању и употреби комуникативних реченица у којима се секундарни конституенти изражавају зависним клаузама које се усвајају до једанаесте и дванаесте године у зависности од типа зависне клаузе (Кашић, З. 2002).

Комуникативна реченица, зависно од говорникове комуникативне намере и говорникове комуникативне способности, може имати само примарне конституенте или и примарне и секундарне. Секундарни реченични конституенти, допуне и модификатори атрибутивног и адвербијалног карактера, могу се исказати: речју, синтагмом и зависном клаузом. Израживање секундарних реченичних конституената зависном клаузом, остварује се на вишим нивоима граматичког развоја појединца, а то је свакако један од сегмената језичке структуре по коме се значајно карактеришу језичке способности појединца (Кашић, З., Димић, Н, 1999).

ЦИЉ И МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Спроведено истраживање је имало за циљ да утврди утицај семилингвизма на синтаксички развој ромске деце млађег школског узраста. Истраживање је спроведено на територији Београда, у ОШ «Јован Дучић» и ОШ «Сутјеска» јер њих похађају у великом проценту деца ромске националности.

Узорак су чиниле две групе деце другог и трећег разреда основне школе: експерименталну групу коју су чинила деца ромске националности (N=42) у чијим се породицама говоре и ромски и српски језик (семилингвисти) и контролну групу коју су чинила деца неромске националности (N=37) чији је српски језик матерњи.

Како би избегли утицај других фактора на резултате истраживања, захваљујући избору деце за узорак у експерименталној групи избегли смо утицај сиромаштва и културне депривације на когнитивни, интелектуални и говорно језички развој ромске деце.

У истраживању је коришћен инструмент *Језички корпус за процену компетенције у остваривању комуникативне реченице са зависном клаузом* (Кашић, 1999).

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Квалитет синтаксичког развоја проверен је употребом *Језичкој коријуса за процену компетенције у остваривању комуникативне реченице са зависном клаузом* (Кашић, 1999) на коме се детету поставља захтев да глагол из безличне форме стави у одговарајући облик у зависној клаузи. Одговори се оцењују са 0 или 1 у зависности од тачности одговора.

Резлтати деце експерименталне и контролне групе приказани су у *Табели 1*. Истовремено су у датој табели приказани и резултати *Хи-квадрат шестиа* којим је проверавана повезаност варијабли групе припадности и учесталости тачних и нетачних одговора за сваки од ајтема.

Табела 1. Број и проценат деце који дају тачне одговоре* на појединачним ајтемима Језичкој коријуса за процену компетенције у остваривању комуникативне реченице са зависном клаузом и резултатни Хи-квадрат шестиа

АЈТЕМ	Експерим. група		Контролна група		Резултати Хи-квадрат теста		
	Н	%	Н	%	χ^2	Df	P
Ајтем 1	13	31,0	28	75,7	15,761	1	,000
Ајтем 2	20	47,6	37	100,0	26,861	1	,000
Ајтем 3	7	16,7	23	62,2	17,286	1	,000
Ајтем 4	14	33,3	28	75,7	14,164	1	,000
Ајтем 5	11	26,2	24	64,9	11,924	1	,001
Ајтем 6	6	14,3	29	78,4	32,747	1	,000
Ајтем 7	14	33,3	37	100,0	38,209	1	,000
Ајтем 8	13	31,0	31	83,8	22,251	1	,000
Ајтем 9	5	11,9	35	94,6	53,809	1	,000
Ајтем 10	8	19,0	36	97,3	48,812	1	,000
Ајтем 11	26	61,9	37	100,0	17,675	1	,000
Ајтем 12	26	61,9	37	100,0	17,675	1	,000
Ајтем 13	25	59,5	35	94,6	13,245	1	,000
Ајтем 14	13	31,0	34	91,9	30,313	1	,000
Ајтем 15	6	14,3	33	89,2	44,153	1	,000
Ајтем 16	17	40,5	34	91,9	22,727	1	,000
Ајтем 17	1	2,4	24	64,9	35,504	1	,000
Ајтем 18	0	0,0	20	54,1	30,399	1	,000
Ајтем 19	32	76,2	37	100,0	10,086	1	,001
Ајтем 20	21	50,0	37	100,0	25,198	1	,000

* Број и проценат нетачних одговора нису приказани у табели, пошто представљају додатак броју и проценту тачних до укупног броја деце, односно укупних 100 процената.

Резултати *Хи-квадрат* *тести* показују да се у контролној групи статистички значајно чешће јављају тачни одговори него у експерименталној на свим ајтемима овог теста.

Како су у овом тесту ајтеми груписани с обзиром на врсту зависне клаузе коју садрже, проверена је и просечна успешност деце на групама ајтема (Табела 2).

Резултати анализе варијансе (Табела 2) показују да се деца експерименталне и контролне групе статистички значајно разликују у просечној успешности у реченицама са свим врстама зависних клауза: постигнуће деце контролне групе је значајно више.

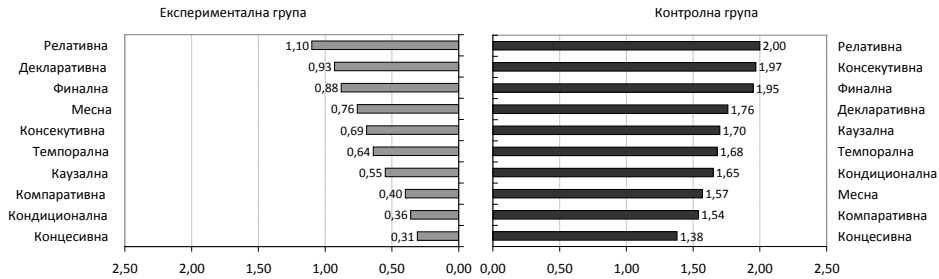
Табела 2 Просечно постигнуће деце експерименталне и контролне групе на реченицама са различитим врстама зависних клауза Језичкој корпуса за процену компетенције у остваривању комуникативне реченице са зависном клаузом

Врста зависне клаузе	Експериментална група					Контролна група					Резултати АНОВА-е	
	Н	Мин.	Макс.	АС	СД	Н	Мин.	Макс.	АС	СД	F	P
Декларативна	42	0	2	,93	,745	37	1	2	1,76	,435	35,102	,000
Релативна	42	0	2	1,1	,759	37	2	2	2,00	,000	52,495	,000
Месна	42	0	2	,76	,726	37	0	2	1,57	,603	28,333	,000
Темпорална	42	0	2	,64	,759	37	0	2	1,68	,580	45,193	,000
Компаративна	42	0	2	,40	,627	37	0	2	1,54	,650	62,408	,000
Каузална	42	0	2	,55	,633	37	0	2	1,70	,571	71,829	,000
Кондиционална	42	0	1	,36	,485	37	1	2	1,65	,484	139,773	,000
Концесивна	42	0	1	,31	,468	37	0	2	1,38	,721	62,518	,000
Финална	42	0	2	,88	,593	37	1	2	1,95	,229	105,417	,000
Консекутивна	42	0	2	,69	,680	37	1	2	1,97	,164	124,883	,000
Укупно	42	0	14	6,62	4,18	37	13	20	17,2	2,13	192,398	,000

Како би се боље уочиле разлике у успеху деце у одговарању на ајтеме са различитим врстама зависних клауза унутар експерименталне и контролне групе, њихова просечна постигнућа су рангирана и приказана на *Графикону 1*.

Графикон 1 Просечан успех деце експерименталне и контролне групе у реченицама са различитим врстама зависне клаузе од највишеј ка најнижеј.

ЗАКЉУЧАК СА ДИСКУСИЈОМ

Тестом за процену језичке компетенције у остваривању комуникативне реченице са зависном клаузом (Кашић, З.) испитивали смо разумевање и продукцију секундарних реченичних конституената који се изражавају зависном клаузом. Тест се састоји од двадесет задатака-реченица, по две клаузе из сваке врсте. У анализи резултата извршили смо поређења постигнућа обе групе деце на целом тесту, а такође смо посматрали успешност у решавању појединих врста клауза, као и утицај узраста на успешност решавања задатих ајтема.

Резултати *Хи-квадрат* теста показују да се у контролној групи статистички значајно чешће јављају тачни одговори него у експерименталној на свим ајтемима овог теста.

Резултати анализе варијансе (Табела 2) показују да се деца експерименталне и контролне групе статистички значајно разликују у просечној успешности у реченицама са свим врстама зависних клауза (постигнућа деце контролне групе је значајно више).

Деца Е групе су најбоље резултате постигла на ајтемима 11, 12, 13 и 19, а најлошији резултат су постигла на ајтемима 18, 17 и 9. Деца К групе су најбоље резултате постигли на ајтемима 2, 7, 11, 12, 19 и 20, а најлошији резултат су постигли на ајтемима 18, 17, 3, 5 и 1.

Експериментална група је најбоље резултате остварила на задацима везаним за следеће врсте зависних клауза: релативна (1,10), декларативна (0,93) и финална (0,88), затим, по успешности у решавању следе задаци који се односе на следеће зависне клаузе: месна (0,76), консекутивна (0,69), темпорална (0,64) и каузална (0,55). И на крају најлошије резултате деца ове групе су остварила у решавању задатака који се односе

на следеће зависне клаузе: компаративне (0,40), кондиционалне (0,36) и концесивне (0,31).

Контролна група је најбоље резултате остварила на задацима везаним за следеће врсте зависних клауза: релативна (2,00), консекутивна (1,97), финална (1,95), декларативна (1,76), док су нешто ниже резултате деца остварила на следећим зависним клаузама: каузална (1,70), темпорална (1,68), кондиционална (1,65). Најлошије резултате деца К групе су остварили на задацима који се односе на следеће зависне клаузе: месна (1,57), компаративна (1,54), концесивна (1,38).

Како се види на *Графикону 1*, у експерименталној групи постоји тенденција пораста тачних одговора код деце другог разреда, и то у реченицама са свим врстама зависне клаузе. Међутим, анализом варијансе је утврђено да је статистички значајано само повећање тачних одговора у реченицама са компаративном зависном клаузом.

Анализа варијансе показује да у просечном успеху деце првог и другог разреда контролне групе у одговарању на реченице са различитим врстама зависне клаузе нема статистички значајних разлика.

Синтаксичка конструкција у којој се секундарни делови комуникативне реченице изражавају зависном клаузом деци ромске националности представља проблем, као и разумевање синтаксичких конструкција и разумевање значења граматичких структура. Да би се стекле вештине читања и писања неопходно је да се прво достигне одговарајући фонолошки, морфолошки, синтаксички и лексички ниво развијености матерњег језика, јер читање и писање представља декодирање писаних и говорних симбола и разумевање поруке коју декодирани писани симболи носе.

Укључивањем деце ромске националности у вртић и предшколско васпитање и образовање утицаће на боље учење српског језика и стицање искуства и знања што ће опет утицати на њихов бољи успех у даљем школовању. Сагледавањем стања у коме се Роми сада налазе може се унапредити њихово образовање, а самим тим и квалитет њиховог живота.

Тема овог истраживања представља област која до сада није довољно истражена, па представља основу за даља истраживања овог типа.

ЛИТЕРАТУРА

1. Голубовић С. (2012). Развојни језички поремећаји. Друго допуњено и измењено издање, *Друштво дефектолога Србије, Тонилус*, Београд.
2. Голубовић С: (1998). Клиничка логопедија II. *Универзитет у Београду, Универзитетска штампа*, Београд.
3. Goodluck H., (1990). Knowledge integration in processing and acquisition, in processing and acquisition, language acquisition and language processing, Dordrecht, The Netherlands: Reider.
4. Кашић, З., Димић Н. Д. (1999). Језичка компетенција глуве и наглуве деце у остваривању зависне клаузе. *Београдска дефектолошка школа, бр.1*, Београд, 1999, 10-19.
5. Кашић, З., Димић Н. Д. (1999). Типови аграматизама у зависној клаузи код глуве и наглуве деце. *Београдска дефектолошка школа, бр.2-3*, Београд, 1999, 5-14.
6. Кашић, З. (2002). Аграматична продукција и семантичка „збрка“ код деце раног школског узраста, Истраживања у дефектологији, *број 1*. Београд: Дефектолошки факултет, 113-130.
7. Кашић, З., Борота, В. (2003). Неграматичност и аграматизам у активном синтаксичком развоју, *Српски језик, VIII/1-2*, Београд, 2003, 439-455.
8. Керамитчијевски С. (1990). Општа логопедија. *Научна књиџа*, Београд.
9. Кристал, Д. (1996). Кембричка енциклопедија језика. Београд: Нолит
10. Miller N. (2014). Bilingualism and language disability assessment and remediation, Psychology Press, New York.
11. Несторов В. (2011). Утицај семилингвизма на ток језичког развоја ромске деце млађег школског узраста, Магистарски рад, *Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију*, Београд
12. Несторов В. (2012). Утицај семилингвизма на семантички развој ромске деце млађег школског узраста. *Београдска дефектолошка школа; (3):515-534*.
13. Свеобухватна анализа система основног образовања у СРЈ (2001): Београд: УНИЦЕФ.
14. Cummins, J. (2000): Language, power and pedagogy: bilingual children in the crossfire, Clevedon, England: Multilingual Matters.

ROLE OF SEMILINGUALISM IN SYNTACTIC DEVELOPMENT OF YOUNGER SCHOOL AGE GYPSY CHILDREN

VIOLETA NESTOROV

Preschool institution „Savski venac“- kindergarten „Venčić“, Belgrade
SLAVICA GOLUBOVIC, ZORKA KASIC

Faculty of Special Education and Rehabilitation, University of Belgrade

SUMMARY

Disorders accompanying speech and language development of Gypsy children limit the child's educational development and require a special treatment and support. In practice, we find Gypsy children whose spoken language is extremely limited, difficult to analyze and examine, because of semilingualism.

The research we made aimed at determining influence of semilingualism to syntactic development of Gypsy children

The research was conducted in the City of Belgrade in two elementary schools. Two sample groups of subjects, students of second and third grade of elementary school were examined:: an experimental group consisted of children Gypsy nationality (N = 42) and control group consisted of children do not Gypsy nationality (N = 37). The survey instrument used: Language corpus for assessing competence in achieving communicative sentence (Kašić).

Based on the analysis of the gathered data we have concluded that the subjects from experimental and control groups differ very much in their achievements, mostly due to the presence of semilingualism.

Given the stated differences and the results obtained after data processing, we may confirm superiority of the subjects in the control group over the subjects in the experimental group.

Children of Gypsy ethnicity have significantly lower achievement compared to the control group. Gypsy children have the problem of syntactic structure in which the secondary parts of communicative sentence expressing through dependent clause. Serious difficulties for the children of Gypsy ethnicity represents the understanding of syntactic constructions of meaning and understanding of grammatical structures.

KEY WORDS: *semilingualism, syntactic development, Roma children*